

[Martin.]

eksaminer, og det er jo fuldstændig rimeligt. Betegnelserne HD og HA, og hvad det ellers hedder, er jo ikke alene titler, som unge mennesker har lov til at knytte til deres navn som bevis på flid og dygtighed, men det er også garantimærker ved ansøgning om stillinger. Når en ung forretningsmand kan sætte HA eller HD bagved sit navn, skulle det gerne betyde noget lignende som tre tårne i bunden af en sølvskål.

Adgangsbetingelserne til skolerne var den ærede forrige ordfører også inde på. Også jeg mener, at det vil blive nødvendigt at drøfte adskillige spørgsmål i denne forbindelse i det udvalg, der vil blive nedsat. Det er for vidtløftigt at komme ind på det her.

Foruden at give bestemmelser vedrørende tilsynsordningen, eksamensordningen og adgangsbetingelserne tilsigter lovforslaget også at skabe ensartede regler for ydelse af statstilskud til handelshøjskoler. Selve forslaget nævner ikke bestemte beløb, det er jo nok en svaghed, og det kommer vi til at tale noget nærmere om. Den ærede foregående ordfører mente, at staten burde overtage alle udgifter. Jeg ser en vis garanti overfor staten, overfor skatteyderne i, at godt og vel halvdelen af de udgifter, som kræves til driften af disse skoler, til den undervisning, som der her lovgives om, skal skaffes fra anden side. Det er en garanti for, at der ikke trækkes for store vekslers på statskassen.

Efter betænkningen regnes der med, at staten skal betale 46 pct. af, hvad undervisnings- og forskningsudgifterne andrager. Det vil, såvidt man kan skønne, betyde en forhøjelse på et par hundrede tusinde kroner, men dertil kommer så, at det fastslås, at der derudover skal ydes understøttelse til elever. Man må altså regne med, at udgifter til handelshøjskoler mere end fordobles. Hvis de unge studenter fra handelshøjskolerne havde vidst det, ville de næppe have deltaget i protesttoget forleden. Der står, at der skal forhandles med udvalget og med de bevilgende myndigheder om dette forslag, og det vil udvalget selvfølgelig også se på. Jeg er fuldstændig enig med den højtærede minister for handel, industri og søfart i, at de beløb, der er tale om, ikke kan afskrække; selvom beløbene stiger meget stærkt, tror jeg, pengene er givet godt ud.

Vi, der skal ordne de store problemer i denne tid, efterlader den slægt, der følger efter os, en svær arv, og vi har pligt til at være med til at styrke og dygtiggøre den til livskampen. Det er jo også klart for alle,

at handelen i samfundet får større og større betydning, og derfor er det nødvendigt, at der ofres mere på handelsstandens dygtiggørelse. Der er mange, der trækker på skuldrene, når der er tale om teoretisk undervisning. Det er der ingen grund til. Det er selvfølgelig klart, at en stor købmand bliver man ikke alene i kraft af teoretisk uddannelse. Man bliver ikke en Tietgen, en Hans Broge, en H. N. Andersen eller en A. P. Møller ved at lære et par år på en handelshøjskole, men det har alligevel sin store betydning, at der foregår en teoretisk undervisning og et teoretisk forskningsarbejde, og det har sin store betydning, når erhvervslivet søger medhjælpere til ansvarsfulde stillinger, at det så ved, hvor det kan få dem fra, og ved, at de eksaminer, de pågældende har gennemgået, og de betegnelser, de kan smykke sig med, er en garanti for, at de kan udføre et arbejde og ved besked om de ting, de skal beskæftige sig med.

Til slut vil jeg gerne for egen regning sige et par ord om navnet handelshøjskole. Højskolenavnet bruges jo her i den almindelige betydning, den internationale betydning, som betegnelse for en skole, der giver en højere og mere videnskabelig undervisning end almindelige handelsskoler og tillige er et forskningsinstitut, der kan følge udviklingen ude i verden. Der er altså ikke noget slægtskab mellem disse højskoler og højskoler i særlig dansk betydning, men jeg vil gerne udtrykke håbet om, at den ånd, der præger de danske højskoler, også i nogen grad må gøre sig gældende for handelshøjskolerne, der nu skal udvikles yderligere. Jeg mener dermed ikke, at de i nogen grad skal slå af på det strengt videnskabelige, men jeg mener, der nok må kunne blive plads for noget af det, der præger den danske højskole, det vækkende, det opdragende, den menneskelige udvikling og den personlige vækst. Handelshøjskolen har hertil de samme muligheder, de samme midler som højskolen, nemlig historiens store skikkelser. Ved at høre om handelens store mænd kan de unge opdrages til at øve en gerning i samfundet, og de kan lære, at dygtighed og kundskaber er ikke blot midler til at tjene flere penge og vinde ansete stillinger i samfundet, men dygtighed og udvikling betyder også, at man får større forståelse af sin gerning og derfor større glæde, større indre rigdom ved at arbejde i den.

Det var ud fra sådanne betragtninger, at Hans Broge arbejdede for oprettelsen af handelshøjskolen i Aarhus, og da denne højskole blev indviet den 9. maj 1905, blev det udtrykt i en sang: